

РАДВАЙТЕ СЕ!

"Има Го тук: Той възкръсна..."
(Мат. 28:6)

Радвайте се! Христос възкръсна! Христос възкръсна, за да вземат и ние в радостта на възкръсналия Господ! Отново душите ни се събрават от животворещите думи: "Радвайте се!" Сам Исусът на нашия живот - възкръсналият наш Господ Исус Христос, поздравя с тези думи светите жени мироносици, които, като не намериха пречистото Му тяло в гроба, "със страх и радост голъма" бързаха, за да възвестят преславното Възкресение!

В чистото на жените мироносици в Евангелието се споменават - Мария Мадялска, Мария Клеопова, Саломия, Йоана, Марта и Мария, сестрите на Лазар, Сузана. Освен тези седмично дошли и "много други, които Му услужаваха с имотите си".

Наистина забележително е усърдието на св. жени мироносици, пламенна и негреднаста е любовта им към Господа. В Него били съсредоточени всичките им мисли, желаниа и надежди. Заради възлюбения си Учител те с готовност напускат домовете си, не се страхуват от жестокостта на многобройните врагове на Христа, следват Го неотклонно, търпеливо прекосяват с Него градове и села, като Му предоставят имуществото си. Те не оставят своя възлюбен Учител и по време на Неговите страдания и смърт. Водени от любов, те следват Господ и на Голгота, съзердавват Различията и състрадат на безмерните Му страдания. Презирайки опасностите от страна на Христовите врагове, те накрая се приближават до самия Кръст и облекчават неутолимата болка и скръб на пречистата Му Майка. Служейки усърдно на Господа през време на Неговия земен живот, те не престават да Му служат и след смъртта Му. Водени от пламенната си любов към божествения Учител, те със старание Му оказват и последна погребална помощ - да помият с ароматна тилола Му в порок за да вярват и Ангелите, Пламенността и постоянството им в побата към Господа служат за образец и за нашата любов към Него. По примера на жените мироносици и ние трябва да поддържаме в сърцата си истинска и самоотвержена любов към нашия Спасител. Силата и на нашата любов трябва да бъде такава, че както казва св. ап. Павел, нито смърт, нито живот, нито ангели, нито настоще, нито бъдеще, нито дълга нилон твар да може да ни отлъчи от любовта в Христа Исуса (Рим. 8:38-39).

Жените мироносици са останали като пример за грижата на жената христичка за човека. Те помагали на Господа по време на земния Му живот и продължили да Му служат и след това. Ангелите се окрили, а те останали. Няколко жени със сърце чувствено, не се грижат не за обикновен мървенец, в за който Господ казва: "Остатък мъртвите да погребват своите мъртвици" (Мат. 8:22).

Жените мироносици вътрешно чувствали, че се грижат за Победителя на смъртта, за Вечноръководителя. За тази тяхна тайна надежда, че не всичко е свършено, за любовта им, които е по-силна и от смъртта, Бог ги удостои първи да чуят радостната вест за възкресението. След това жените мироносици започнали ново служение на Господа - понесли из света вестта за Неговото славно възкресение.

Животът и делата на св. жени мироносици са образец за всички жени, които са истински христички. По примера на жените мироносици и съвременната христичка също трябва да оказва материална помощ на нуждаещите се, да облекчават страданията на немощните, да утешава скръбещите и боледуващите и да се грижи не за външното, "сиреч платене на кошо, кичене със злато или обличане в првени, а вътрешно - в нетленната красота на кроткия и тих дух, което е драгоценен преглед Бог" (1 Петр. 3:3-4), т.е. да се грижи за развитието и усъвършенстването на християнския дух на вътрешните душевни качества и най-вече на доброт и любовнолюбивостта. Възлюбени в Господ! Да запазим, подобно на жените мироносици, в нашите сърца благодарният огън на пасхалната радост - дар от възкръсналия Господ, който ни осветява и просвещава в земния подвиг на вярата, защото възкресението Христово е залог и за нашето възкресение, залог за вечното тържество в Неговото царство на слава и божествена любов. Амин!

Протоиерей Иван МИЦЕВ

Тропар, гл. 2

Застанал при гроба, ангелът казваше на жените мироносици: Мирю подобавя на мъртвите, а Христос се яви чука на тленните. Не възкликнете: Възкръсна Господ и дарява на света велика милост.

ЛЯТО ИДЕ

Иде лято - време за ваканция и почивка на децата, предивно на учениците. На децата от онази възраст, които трудно се овладяват от училищните възпитатели, а и лесно се изпълзват от контрола на студентите и обременения с безброй грижи родители. На съществува и никаква детска или младежка организация, които да ги ангажира макар и частично, да ги отвлече от увличащите ги губелни течения на подражанието - подражане на модерни идоли и лукави душешуби, каквито се навъдиха твърде много.

Какво правим ние като христички, като Църква за тези деца? Колко от тях прилякнахме да дойдат в неделните ни училища - колкото и където ги има? И ако в духа на всеобщото отряждане на всички е наистина трудно да привлечем децата в неделните прицърковни училища, правим ли всичко възможно да им предложим поне две седмици от тримесечната (не и повече!) ваканция да прекарат в спокойната и приятна среда на църковното летище?

Ще рече някой - къде са тези църковни летища? Истината е, че тях почти ги няма.

Само 2-3 епархии имат и обикновено по едно летище. И само 1-2 от тях приемат повече от две сменя. Както се вижда, положението е трагично!

Как може да се поправи това? Глямо, като се осигури базата. По всички епархии има манастири, които могат да приемат наред с още 20-30 деца. Да не говорим, че има манастири, чиито сгради се използваха от некогазашната власт за пионерски лагери и доега така си стои помещението и дори оборудването им; че винаги може да се различат на централни държавни ведомствата и на общинските власти, на неправителствени организации и на частния капитал да подпомогнат материално подобно начинание. Защото децата ни, младежта ни е буквално на улицата и всяка грижа за децата на България заслужава и ще получи поддръжка. Но кой ли трябва да похвалява идеята.

Това е второ - идеята, инициативата. По дълг и по убеждение църковното ръководство би трябвало да я поеме. В канцеларията на Св. Синод все още няма отдел за работа с младежта, както има във

ОБРЕЧЕНИ НА БЕЗСМЪРТНЕ

НА СТР. 3

ЧЕТВЕРОЕВАНГЕЛИЕТО НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДРЪР

НА СТР. 4

100 ГОДИНИ РЪКОПИСНА СБИРКА ПРИ Св. СИНОД

НА СТР. 5

ПОДВИГЪТ НА ЖЕНИТЕ МИРОНОСИЦИ

НА СТР. 6

ЙЕРОМОНАХ ПАХОМИЙ СТОЯНОВ И УЧАСТИЕТО МУ В АПРИЛСКАТА ЕПОПЕЯ

НА СТР. 8

всички поместни църкви, но се надяваме, че синодните старци скоро ще помислят и за младите, за бъдещето на нацията ни. Не на последно място, защото всички чужди на българина религиозни учения и секти се насочват не към старците, нито към средната възраст българци, а тъкмо към младите хора. Защото, спечелит ли ги, те си осигуряват привърженици за десетилетия напред.

Трето, как ще се издържат църковните летища? Труден въпрос, но не чак толкова. Защото повечето семейства са голямо плътят пълната издръжка на децата си в летището. Много майки ще дойдат да помагат с труд, като готвачки или с каквото друго е нужно, само и само децата им да попадат за 2-3 седмици в друга среда, различна от улицата, от квартала, далеч от многоликите събрани на съвременния живот.

Четвърто - летището или Данс с настъпването му добре и желана у ония, от които зависи възрастта, да помислят за християнски отход на децата. Колкото е сложно, толкова е и просто - само трябва да се залочне вървеш!

Иван ДИМИТРОВ

ЧЕТВЕРОВАНГЕЛИСТОТО НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР (1331-1371) ОТНОВО В БЪЛГАРИЯ

По случай Дъте на британската култура в България на 18 април 1996 г. в Националния исторически музей в София беше изложено Четверовангелието на цар Иван Александър, което се съхранява по-точно във в. Британския музей, Лондон (Ад. 39227). Това е един от най-значимите писмени паметници на средновековната българска култура от XIV век. В София Евангелието е показано през 1876 г. и 1931 г. Сяга гостува за трети път.

Четверовангелието е поръчано от цар Иван Александър, който е коронован за български цар през октомври на 1331 г. Богата опожна и гравирова човка личност за своето време, цар Иван Александър е сред най-известните покровители на изкуствата. С неговото име се свързва началото на епохата на просветената монархия.

Голям интерес представлява съдбата на най-богато илюстрираното българско средновековно ръкопис.

След завладяването на столицата Търново от османските турци през 1393 г., Четверовангелието за известно време било пренесено в Молдова, вероятно от някой българин. По-късно е откупено по поръчение и със средства на молдовския владетел Александър Добрия (1400-1432). За тази

съдба на Евангелието узнаваме от по-късно донесената приписка, написана с червено мастило на лист пергамент. Приказката винаги не разполага с документални сведения, които конкретно да проследят по-нататъшната съдба на Евангелието. Не се знаят обстоятелствата при какви обстоятелства то попада в манастира "Св. Павел" на Атон.

През 1837 г. известният английски пътешественик и колекционер Робърт Карън - по-късно Барън Зейш, (1810-1873), посещава този светогорски манастир. По онова време манастирът според съобщенията на самия Р. Карън, представлява оброчен за около 250 български и сръбски рыхълски. Вниманието на Карън било привлечено от Евангелието на цар Иван Александър, който той по-късно получава като подарък от игумена на манастира. Това щастливо обстоятелство фактически сполуча от унощожението този забележителен паметник на средновековната българска култура.

В 1848 г. Робърт Карън издава опис на приключаваната от него колекция от рыхълски. Описанието на Четверовангелието на цар Иван Александър в каталога на Карън е първото официално описание на най-богато илюстрираното българско средновековно ръкопис. В издаден от него Големият наръчник за игумена на манастира, който той издава за много години напред, интересът на слависти и историци към съдържанието и текста на Евангелието бил изключително голям. Невъзможността за непосредствена работа със самия оригинал кара много дагидки и предполо-

жения и станала повод за разпространяването и подражането на различни неверни списуве.

Колкото до Р. Карън след неговата смърт (1873 г.) била предадена на скръпяване в британския музей през 1876 г. Едва след тази година Евангелието при цар Иван Александър станало предмет на точно научно изследване от слависти и историци. В научната литература се явяват по-точни и обстойни сведения за характера и съдържанието на рыхълския.

Теоретично, поръчано от българският цар, всъщност представлява Четверовангелието, в което четирите евангелия на Матей, Марк, Лука и Иван следват едно след друго. Евангелиският текст в българския с църковен минастир, който хронологически следват текста. Рыхълският се състои от 286 пергаментови листа с размери 31х24,3 см. Страниците на рыхълския са номерирани по-късно с номера. В по-ново време от рыхълския е изрязан и откраднат един лист - в. 74, върху който по-късно върху който са намрала миниаторите със сцената "Страничният съд". За отгласено на всички исторически подробности, свързани непосредствено с Евангелието, голям интерес представлява приписката (лист 274 обротно и лист 275) на грегисанска монах Симон (Симон): "Слова на Бога, проговорява в Троица, който изпълнява всичко добро начинание, що се начева за Него, и дава начало и край. Мислех да този животочен извар на новата благодат (Новия Завет) на пресподното учение на Христа и Неговите божествени самовидци, ученици на Еванделията, наречени Четверовангелистик (Четверовангелистик) не само по външен шар, или само по външен шар, или по украса с камъни и боярки, но и по изданието на такъв изданието Божествено слово... Като го потърсих благополучно, христо-

любивият, привисокий и благочестивият аз самодържач цар Иван Александър го дава на мен подробно на светилник, положен на тъмно място и за да не бъде повреден, поставен в неродените от дребните царе. Този христолюбив цар Иван Александър го подаря на св. Георгиев манастир в град Видинско (Евангелието) от гръцки сполна на нашата славянска реч и бе положено за показ. Биде обковано отъмъ с псалтирната книга, в върху биде украсено художествено от живописци и живописни образи на Господа и на Неговите славни ученици, изписани със сребри шарки и злато. Това бе стоворено за увековечаване на неговото царство... Тогава (Иван Александър) владееше скарпата на българското и азиатското царство заедно със своята българска земя, богата и населена с богоугодни и поносростената царско царица Теодора... и със своя роден и превъзлюбен син цар Иван Шишман... Година на свята (1355-1356) индикт 9-та. Аз тога, който намира тази книга, се нарича монах Симон, роб на послоната моя цар".

Ст за приписката убо на всички членове на всички важни сведения относно рыхълския. Преди всичко името на грегисанска монах Симон, Агратр отбаче на два катогричн отаче на дворова дати той е монах приписан-калграф или едновременно с това е взел участие в украсата на рыхълския с миниатори. Текстът в Четверовангелието е писан с едно утилно писане, което е в думите, с уверен, краен и правен почерк - безупречно.

но делото на една рака.

Рыхълският от 1356 г. съдържа текста на четирите канонични евангелия, в украсен многоцветен миниатори на брой 252 или 286 съобразно групирани на отделните миниатори по всеки. Всяко евангелие е украсено с голяма илюстрация богата с цветни картини, рисувана на златно сребро, в средния край на която е изобразен съответният евангелистик. Миниаторите, повечето от които са илюстрации между текста, са рисувани от добре украсената рака. Често в една и съща композиция са илюстрирани няколко събития, станали на различни места. Обектът и сръжката във всички главоци са почти еднакви. За да изпълнят някои човешки фигури, със златна боя със покрити четки мантии и облекла на военни. Характерно е, че най-често миниаторите изключват действия живо и естествено. Движенията на отделните фигури на цар, светец, мирно, войни и главоци са предадени митично думи. Миниаторите, както това е поменато в приписката, са направени от няколко живописци, които заедно с калграф-а приписката на текста, монах Симон, навярно са работили в дворцовата Библиотекa на цар Иван Александър в Търново.

В началото на Четверовангелието излиза творбата на рыхълския изд. два миниатори. На едната са изобразени в титли църковно обиклол цар Иван Александър, царица Теодора и синовете им Иван Асен и Иван Шишман. Другата миниатура е групов портрет на царския вят деспот Константин, деспотица Кера Тамара и царевите Дешко Кера и Деспислав.

Този миниатори данат според по поръчане на кого е било изработено Четверовангелието и откъсо датата.

През измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Образ измъване на църквите образи в рыхълския и особено чрез изброяването на Иван Александър в края на всяко евангелие, редом със съответния евангелистик, художник се е стремил да подчертае божествения характер на владетел и глгностия на царя.

Продължение от бр. 16

3. СВОЙСТВАТА НА БОГА

Като имаме предвид, че Бог според отците е "неизразим и непроведим, и непонятен", ще трябва да подготвим, че - както е естествено - поради неограничеността на човешкия разум поддръжането на своите качества на Бога по групи не е лишено от пропуски. Несвършени са човешките дела, дори когато се отнасят към Божествените неща. Въпреки това за увеличаване на читателите разделяме божествените качества на своите, ко-

ито се свързани с начина на божественото съществуване, т. е. божественото величие само по себе си, и на своите, свързани с проявите на Бога "наши", т. е. качества, които проявяват божествената слава в неийте прояви, нейното излъчване наляк.

а. Свойствата на Бога, свързани с начина на божественото съществуване

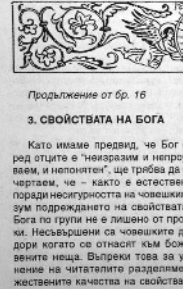
1) **Неограничеността и безкрайността на Бога**
В Псалмите се провъгласява: "Белик в Господи и достоен за хвала, и Неговото величие е неизмислено" (Пс.

144:3). Вече споменавме, че отците определят Божеството като "безкрайно и необоримо и У него Само това е понятие - Неговата безкрайност". Бог е безкрайно съвършен във всичко: в добродетелта, в знанието, в силата, в предаността, в добротата, в справедливостта и в човеколюбието.

2) **Самобитността на Бога**
Безкрайността на Бога е свързана със самобитността. Безкрайният Бог съществува от само Себе Си, има Своя живот и като неизчерпаем извор предава този живот и на нас, като "чрез Него живеем, и се движим, и съществуваме" (Дяв. 17:28). Бог е единственото същество, което е съществувало, и съществува, и ще съществува. Той е самата същност, самият живот, самата светлина, самото благо, самата мисъл, самата истина, самата добродетел, самата сила

и самата справедливост. Всяко събитие на Бога се предхожда от думата "сам" за подчертаване на самоприсъщността на Божеството, а не за подчертаване на самоприсъщността на Божеството, а не за подчертаване на самоприсъщността на Божеството, а не за подчертаване на самоприсъщността на Божеството.

3) **Самодостатъчността на Бога**
Според Священното Писание Бог няма нужда от нищо, не се обхваща от човешки дарци, защото Той в Този, Който дава всичко. В Дневния апостолски се подчертава: "Няма нищо служене от човешки дарци, като да се нуждае от нещо, но Сам дава на всички живот и дишане и всичко" (Дяв. 17:25), т. е. нищо се обхваща от човешки дарци, като да в Бил пишеши и да няма нужда от нещо. Не, Бог няма нужда от нищо, след като Той дава на всички Свои живи създания живот и дишане, и всичко, от което се нуждаат за съществуването си.

Рисунка ТОНЕВА, Агелоско

ПОДВИГЪТ НА ЖЕНИТЕ МИРОНОСИ

Славата на Господа Иисус за Христа от доня на възкресението Му се носил по целия свят и откъдето същата сила, която първоначално в Йерусалим на възкресението – това всемирно събитие, Църквата не забравя да ни напомня за подвизите на ония, които са свързали имената си с възкресението и заедно с проповядват на Господа Иисуса да отдрпа погръбавяния почит и на так.

Тай, третата седмица от Великден е посветена в спомен и на благородния почит на жените мироносици и на тайните ученици на Господа – Иосиф Аримафейски и Никодим, „началник иудейски“ (Иван 3:1). По време на общественото служение на Господа Иисуса Христа много благовестители, спътници на Галилея и Йерусалим, благодарно озарени от Неговата проповед, озабначили великата спасителна мисия на Неговото служение, са Го спроводжали и Му служили в името на св. Азгата. Той бил правден на съд, те беззабавно се измивали като Негови последователи и по пътя към Голгота Го спроводжали. Свидетели били на Голготските Му страдания, на страшните природни землетрясения, ослепяващото затъмнение, земетръса, последните часове на страданията и смъртта Му.

Иосиф и Никодим са се погрижили да издействат от Пилат разрешение за сема-

та тилопо Христово от Кръста и погребанието Му в Гетсиманската градина. По обичая те Го обвили в бели покрови, напоени с аромати, и Го полагали в нов гроб, който Иосиф бил приготвил за себе си. През всичкото време жените с разбити от скръб сърца са били там, гледали где Го полагат. Поради великия празник Пасха те не ус-

по техните сили. И когато дошли, ангелът ги заредвал с вестта за възкресението и Сам възкръсналият Господ им се явил. За усърдното им, устремително търсене на радостната вест за възкресението, те са назовани „мироносици“ – име, с което оттогава и до днес се спаяват по светите.

В числото на жените мироносици Църквата прослави равноапостолната Мария Магдалина, Мария, майка на малкия Илков и на Иосиф, Саломия (Марк 15:40), Иоанна, жена на Хуза, амулуприятелка на Ирод, Марта и Мария, сестри на Лазаря, Мария Клеопова, Сусана и други, имената на които на са споменати.

Иосиф от Ариматейта в Никодим да променятната трижа по погребованата погребованата. Никодим бил изгонен от средата на първенците, Иосиф – хвърлен в яма, отдето бил изваден от Бога по чудесен начин, но и двете са се удостоили да видят възкръсналият Господ.

След възкресението на Господа жените мироносици са един от първите посетители и разпространители на вярата Христовата сред всички народи. Силни, безстрашни пред гонителите, готови били да отидат да животят си за тържествата на Христовата оповестителна вяра.

† Триванлийски епископ
ИЛАРИОН

пала да изпълнят дълга си към Господа напълно, а именно да помажат тилопо с благоуханни масла (миро), и решили да сторят това на следния ден след празника. Рано, преди изгрев слънце, носели си съдове с благоуханно миро, те се запълпили към гроба мълком и размишлявали: кой ще им отвали камъка от гроба, който бил тамъна

СВ. АПОСТОЛ И СВЕЩЕНОМЪЧЕНИК СИМЕОН, БРАТ ГОСПОДЕН

Св. Симеон, наричан сродник на Господ Иисус Христос по плът, бил син на Клеопа, брат на св. Иосиф Обручник. За това единствено свидетелстват църковните историци Евсевий Кесарийски, Георги Кордани и Никодим Клеопова.

Св. Иосиф Обручник и Клеопова били родни брат, родени от един баща и от една майка. Когато св. Иосиф се заварил от Египет, за негова дъщеря Мария се оженил Клеопа. От този брак се родил св. Симеон, който вече в зряла възраст, след като изглед с очите си многобройните чудеса на Господ Иисус Христос, поварил в Него.

След разселването си в Египет, възкресението и възнесението на небето на Господа св. Симеон бил присъден към сина на седемдесетте св. апостола, след като проповядвал наравно с другите Христовите ученици в Йерусалим. Той бил разрушен от Велаславияния син Тит, който бил предкаван от Самия Господ, когато оставялте живи ученици и последователи на Иисус Христос са събрале след изхода си в Египет на местото на св. Иаков, брат Господен и първ епископ на град Йерусалим. св. Симеон, син на Клеопа, също сродник на

Иисус Христос, умрял, а в същото време и поменник на св. Иосиф Обручник.

Построено Йерусалим отново започнал да се зове св. Симеон с чест и достойнство замял Йерусалимската катедра, като проследявал неспрестанно и заблудените ява вярата.

След много години, по време на царуването на император Траян, много доктори и разни изследователи св. Симеон за измислили от таксиме престъпление пред римския управител Атик. Те направили доклад, че Симеон произхождал от дома на цар Давид и че митологизирал вярата на своите последователи, така и за другото римската власт подлагала такима хора на гонения. Потомците на цар Давид били издирвани и евакуирани, за да не остане иудейска вяра след от царския иудейски цар, който бил изгонен от римския ператор да владят земите там. Също така били подлагани на мъчения и смърт варшещите в Христа, за да бъдат почитани само Техните вестически богове. Поради това св. Симеон и като потомък на цар Давид, и като последовател и сродник на Иисус Христос бил арестуван по заповед на управителя Атик. След дълги мъчения стодневният вече св. Симеон, востановил на Господ Иисус Христос бил развятан на кръст, който държал на Бога преведната си дълга.

Паметта на св. Симеон – този вярва на Христос последовател, востановил на Иисус Христос, средок, сродник Господен, църковен се чества на 27 април.

† По св. Дионисий Йерусалимски
Евсевий ИВАНОВА

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКВИ И МАНАСТИРИ

ХРАМ „ВМЪК ГЕОРГИ“ В ДОБРИЧ

По свидетелствата на запазените в историческите извори сведения за Хаджиголу Пазарджик (днес Добрич) и по свидетелствата на един стар свещеник основите на първата българска църква в града са положени в 1843 г.

Наследствената църква, видната в чест на вмак Георги, била висока и с малки размери, скропа по свои външни вид, без кубета и камбанария.

Съществително български свещеник бил поп Паскал, мигрант, австриец но от Русия в Добрич през 1826 г. След него дошли поп харджи Николор, свещеник Петър Иванков от Елена и църковният пазач Николта Невска. Напачето на двама свещеници и на специален църковен повец в чачевенето на Кривопаланска война, Хаджиголу Пазарджик, преди негово разрушаване и погребане. Ожидането е и църквата „Вмак Георги“

и основанит в града мотом на Атонски манастир „Св. Лаврентий“.

През 1860 г. с помощта на шарьарджийски комитет и новообразуван комитет за строителство на нов храм в Хаджиголу Пазарджик се издействало разрешение – фирман от султан Абдул Меджид за построяването на нов храм в чест на „Вмак Георги“ на местото на изгорялата през вярата на Кривопаланска война храм.

В 1863 г. започнал строежа на сегашния храм „Вмак Георги“. Местото, върху което е построено, е позорено от трима християни – съседите Йордан Чорбаджийски, син на х. Иван х. Вълков, Абджад Марин и Дрими Дрими. Ако се съди от паметната плоча в прикрития храм, е осветен в 1869 г. от Варненския и Православния митрополит Симеон. Предполага се, че храмът е строен от известни български майстори Кото Фичето, но писмени доказателства за това липсват. Видни представители в областта на архитектурата теърт, че

той е строен в негов стил и изказват мнение, че ако не лично от него, то храмът е строен от неговите ученици.

Според архитектурния стил на храма се обявява с предание, че след като местният турски управител заимал за три месеца в Цариград, българските общности владели да издигне още няколко храма. Така се получило два атажа прозори. Разрадените от това, фанатичните мисолюбиви изпитали изповесте да изградят в резултат днешния манастир Цариград за оглед с цел да разрешат спора. По това време не било прието български храм да е по-висок от джамията. Така решително и кокусително, че ако църквата е по-висока, ще трябва да се събори. Оказало се обаче, че джамията е по-висока с над един метър. Благодарение на добротворствата на местните власти към българите църквата се запазила. С множеството си пиластри и корниз и стъпките, които е с бароковите кобицини, завладяла източната част на външното лице, църквата претърпяла много промени.

Дължината на църквата е 22,5 м, широчината е 12 м, а дебелината на камбанарията е 1 м. По план тя е рикорска базилика с една абсидна. Тесната нартика, включена между четирите отзела и отградена през 1928 г. на камбанарията, е по-висока и е рикорска базилика с една абсидна. Тесната нартика, включена между четирите отзела и отградена през 1928 г. на камбанарията, е по-висока и е рикорска базилика с една абсидна. Тесната нартика, включена между четирите отзела и отградена през 1928 г. на камбанарията, е по-висока и е рикорска базилика с една абсидна.

откъм северната и южната стена, както почита не се употребяват. Единствен голем прозорец на първия етаж и петнайсет отворе, в които се заключили и отпартите, дават облик на сградата. Корнизите на църквата са отделени от два реда по пет колони в северозападния стил – южната част на храма е изградена в четвъртият, грубо изработен стилос. На тях е закрепен иконостасът. В северозападната средния кораб са поставени четири стъпки в северната купола, в които са изобразени образите на св. Ион Христител, Господ Иисус Христос и Бог Саватр. В четвъртият купол е изобразен Господ Иисус Христос, но в по-големи размери.

В украсата на църквата особено внимание заслужава добре изработеният иконостас. В направата му са употребени по-малко резбовани и резбовани ступени колони и корниз. Иконостасът е разделен на три пола, в които са поставени главните икони – озем на брой, шестнайсет иконостас, в които са изобразени образите на св. Ион Христител, Господ Иисус Христос и Бог Саватр. В четвъртият купол е изобразен Господ Иисус Христос, но в по-големи размери.

Особено внимание заслужава северният иконостас. Освен иконостас, който е изобразен в северната част на купола, в който са изобразени образите на св. Козма и Дамьян, вмак Димитрий и Теодор Тиршовски, в северната част на купола, в който са изобразени образите на св. Козма и Дамьян, вмак Димитрий и Теодор Тиршовски, в северната част на купола, в който са изобразени образите на св. Козма и Дамьян, вмак Димитрий и Теодор Тиршовски.

са реконструирани от Хараламби Топоров от Габрово през 1869 г.

В сградата част на традиционния си мекс се запазила вграденият гроб, над който е изобразен български Божия образна разба. Средно мекс на една от северните колони е закрепен иконостас с интересен резбован мекс днес се позовава. В южната част на двете страни на аксиалната част се намират две паметни плочи. Едната на румънски език – първата, а джуната – на словенски език. На тях са изобразени образите на св. Ион Христител и Иван х. Вълков, Господин х. Иван х. Вълков, Иванко, Менио Балтажов, Дрими Дрими, Иван Балтажиджов, Мирдан х. Иванко и х. Георги Чалевски, както и имената на местни строителите Стефан Ахизиев и иконом Паню Иванко, които стоят в центъра на това благодарно дело.

Плочите са поставени в 1868 г. При строежа на манастира през 1926 г. от председателя на храма иконом Енчо Камбуров. Плочите са поставени в 1868 г. При строежа на манастира през 1926 г. от председателя на храма иконом Енчо Камбуров.

Днес храм „Вмак Георги“ е паметник на българския православен храм „Вмак Георги“ за културен паметник от окръжна величина, а в 1975 г. като храм паметник от национален мащаб. Днес храм „Вмак Георги“ е паметник на българския православен храм „Вмак Георги“ за културен паметник от окръжна величина, а в 1975 г. като храм паметник от национален мащаб.

Лазарика в Петровка
ЛАЗАРОВ

СВЕТОТО ЕВАНГЕЛИЕ

Продължение от бр. 16

ЗА БЕЗНАЧАЛНОТО РАЖДАНЕ НА БОЖИЯ СИН ОТ БОГ ОТЕЦ

Ще говорим тук за раждането на Иисус, възплътената Божия Син, в определено момент от човешката история. Но ние разбираме, че Божият Син се е родил преди вековете — Светлината от Светлината. Бог истинен от Бог истинен, роден, несъществува, едносъщност от Отца и чрез Когото всичко е създадено. Така е формулирано това и в Симона на авраам.

Како говорим, че Той е роден преди вековете, показваме, че Неговото раждане не е станало във времето, а е безначално, защото Синът Божий не е изведен в битие от небието. Той е сининя на славата и образ на Отечествения Лик, живя пръдърност и сила. Той е бил аналог с Отца и в Отца и е роден от Него нечно и безначално. Отец не е бил никога без Сина, роден от Него, защото без Сина Той не би могъл да се нарече Отец. Ако Той е съществувал никога без да има Сина, това значи, че след това е станал Отец и би се изменил. Такава мисъл е по-лоша от всичко Божествено (св. Йоан Дамаски).

Само творец се произвел във времето, но не от същността на Бога, а от волята и силата Божия. Рождението се случва в това, че от същността на Ражданата нива родител, се еднакво с Него по съществуване. Творението и създаването произхождат във, а не от същността на Творения и Създавателя и без съмнение не Му е подобно по същност (св. Григорий Назански). Но рождението (в Него) е безначално и вечно, понеже то е действане на Неговото естество и произходът от същността му. Иисус Ражданят би претърпял изменение и би станал Бог първи и Бог следващ — би се получил умножение. А творението не е съвечно на Бога. Дългото в битие от небието не може да бъде съвечно на безначалния и Вечносъществуващ.

И така, св. Православна апостолска църква учи, че има Отец и заедно с Него — единароден Син, роден от Него във времето, без отделина, безстрастно и неограничено. Как става това, е тайна, известна само на Бога. Ние можем само да гадваме и правим сравнения. Както огънят и промолващата от него светлина съществува заедно и както светлината се произвежда от огъня и не се отдели от него, така се ражда и Син от Отца, без да се отдели от Него.

Божият промисъл решава да се спаси човешкият род чрез раждането на Сина от жена във време-

то. Макарче това раждане оставя "велика тайна на божоучеството" (1 Тим. 3:16), земното идване на Сина Божия е действителен факт и ние трябва да проледим Негови исторически път "Раждането на Иисус било тъй необикновено и чудно, че ангелите въздади за него слава от целия свят. Умишлявай се, че Синът на безначалния Отец Благословен от нас нарече Сина на Давида... Неговото раждане било пръдко, и в ангелите не прътжавай. И така земното раждане на Божия Син става с Божественоизпитането.

БЛАГОВЕЩЕНИЕ (Лук. 1:26-38)

Шед шест месеци, когато Елисавета, жената на свещ. Захария прекара в радост, но тайно от околните, в Захария само с нематата си напълном, че се е случило нещо, което напълно Божията милост, ица друг велико, необикновено Божие дело: Бог

изпраща ангел да свободи, че е Благословил мис човешкото, и избрал си за пръдста ръка, чуда се гласат на Бога. Който търси да върне нас грешните чрез чистота Дева към вечното блаженство.

Не можем да виним в тайната, която ни се открива. Тя е в единството, което Бог ни предлага. Той идва при нас, става като нас човек, за да се издигне ние към Него. Слабо и нищоже и изразното средство — ограничението човешки едем, за да изкаже неограничеността. Блаженствата на тази тайна: "Божият Син става Син на Дева"

В св. евангелие според Йоан е казано: "Словото стана плът" — второто лице на Са Троица, роденото преди всички векове Слово от същността на Бога Отца се съединява с човешкото естество в лицето на нашия Спасител. Никой не е в състояние да разбере как става това. Словото Божие ни казва, че и самия ангел "желает да наднишат" (1 Петр. 1:12), но и за товаго разбираме това е неосказано. Ние само че се прътчим и прославим чудната Божия пръдърност. Защото без възплъщението на Божия Син е невъзможно нашето спасение. Не може грешник да оправдае грешника, нито бедняк да обогати пръдок; родното от плът е плът. За да ни спаси, Божият Син трябва да бъде свободен от греховите и да бъде Божествено чист.

Тайната всъщност се състои в начина, по който става това съединение. Св. Църква учи, че единството между Божествената и човешката природа е станало неразделно, неслитно и неизменно.

Неразрочно, защото божественото и човешкото естество се съединяват и никога не се пръстанат да съставляват едно лице: Родилит се вечно чие пръбръда така — Бог и човек.

Неслитно (несъединимо), понеже Божественото и човешкото не се съединяват и никаква ново естество, но поддържава да съставляват два различни естества, съединени само в едното лице на Божо-човека.

Неизменно, защото нито човешкостта се е обрнала в Божество, нито Божественото се е изменило в човешкост. Едното и другото естество са запазили своите свойства. Владетелна на такова единство и чудно съединение на Божественото и човешкото Иисус Христос е истинен Бог, равен по всичко на Отца и Светия Дух, и заедно с Тата в истински човек, подобен по всичко на нас, освен в греха.

Следва

Искрия Ив. КОНДАКОВ

МИЛИ ДЕЦА

Камбаната на свободата

Великотърновска легенда

Ако някои от нашите малки читатели стигат в стария пръстонат град Велико Търново, нека мисли по равното състояние шоме през Света гора. По една старинна легенда, той идва след камбаната на свободата, която преварила Турския мост и ще завие нагоре към Царевия. Още не стигнал нагорната крепост, макият гостанич че спре учуден пред големия каменен лъч, легнал до входа на Царевия като верен страж. Зад гърба на лъча е оцветена скала. Докорото над тоя стръмен пръроз е имало дарове средновековна подвижна мост. Жителите на Царевия викала вечер са го видели със синиричии и кръвописти в ставата надолу. Умилно кадето са били нека дорците, съсе израстват към облаците, сплати с жълпоници пътеки и зашумен в гъста есенна. Ето и братия хика, където نوشават лътя вогоре жилици туристи. Над нея пътни нагоре една пътека. Ти се виш под борони дръвчета, между белими шипки и лътява в дълбоката до ляс втора. По тая пътека гостеничак че стигне на самия връх, наречен Камбанен хълм.

Чуден свят се разкива наоколо. В моят маранет полетат горите, където са погълени манастири от Второто

българско царство. Синаи словен скали се спусчат и падат в пропасти, бездлабини от водите на Янтра. Янтра плъкатици, чурулика и водите я горят както разплатено злато. А градът не може да бъде описан с перо. Много векове гигантско кряк на времето е турпала кича върху кряк и е създала това чудо за което патриархът Кирил Челебийски книжовно Иван Велоз пише, че нещия причина на полудел се запалени каендия.

Върху Камбанния хълм има една полуотрунната има. Край моста — дегели каменни зидове. Някога, преди пет столетия, тук е имало една вихта черковка, с отпущени кити и стръйна, висока камбанария. Тежка чугумена камбана е бучала над Царевия, а долу в черковката се е чувал шепотът на последния български патриарх. Който осозналото турци, повелен от Челебий Сопелиан, задгладил Търново, великият старец Евтимий разбрал, че на дълготното царство е дошък краят. Дълго мислил каква надежда да остави на поколенията, които се обрели на робство, и най-сетне решил. Една вечер той сплял в Асенова малка, където сега са кожарите. През времето на Евтимий там се живели ковачите на старинни оръжия и леитиците на черковни каменни. Евтимий майстор и му поръчал да излее една камбана с глас на младия жена, която лее по жътва, и да влее душа в разплатени метал.

— Кой душа? — попитал майсторът.
— Душата на българската история.
Майсторът разбрал. Цял работил в един стръмен клан метал за камбаната, той стивал при патриарха. Евтимий измъчван изпод възглавницата си една ръкописна книга с гласете от кожна. В нея Евтимий старец бил разказвал цялата история на българите. Той отручал книгата и я дал на лъра Лерапет сплял в разплатени кити и гусени историката на Евтимий в казанка с разплатени метал. Книгата изгоряла, ала нейната душа останала на земята включена в новата камбана. За пръв път камбаната забучала за една старкована ноц, когато ордене на Челебий Сопелиан нахалтели в крепостта и почнали да секаат — да което орещат.

Развълнен се изкачил на Царевия турски военачалник и на кон влязал в черковния двор. Евтимий дръпал въжето и камбаната плъчале.

— Защо биваш изляз камбана? — попитал турчинът.

— За да обаде на българския народ, че сплъщето на неговата свобода заплява. Падя вековен мрак. Но ще лодят лан, когато камбаната пак ще забучи и свободата пак ще изгрене над нашата земя!

— Изгрене чуждестранат — провикнал се Челебий Сопелиан и заповядал да оковат във вериги белоглавия патриарх.

рация и пламнали обхващали камбанарията. Когато дървените греди изгорели, чугумената камбана ружнала с трясък и потънала в земята.

— Искрайте и в направите от нея секири! — заповядал Челебията. Запратили се турците да копаят, но копките повече копаят, толкова по-дълбоко в земята потънала камбаната и те не могли да я намерят.

Много векове като черни птици над българската земя.

Неродит много теплина претеглил, ала той знаел, че никъде в земята стои камбаната на свободата и чака да дойде чужбият ден.

...и, разказвал старите търновци, че през 1878 година, когато плънало Средносорското въстание, всъпка ноц те чували изпод зямката да ети една камбана, и гласът ѝ бил като глас на младя жена, която лее по жътва.

Из "Книга за малките българчета", Анакс Караджичев, 1943 г.

ЙЕРОМОНАХ ПАХОМ ИЙ СТОЯНОВ И УЧАСТИЕТО МУ В АПРИЛСКАТА ЕПОПЕЯ

По случай 160 години от рождението му и 120 години от Априлското въстание

В Априлското въстание от 1876 г., както и в предишните години, участвали в него, участвали редица великотърновски манастири. Безспорно в първенството на Дряновския манастир "Св. Архангел Михаил", в който героежи се сражавала четата на йеромонах (поп) Харитон. Това не е никаква случайност, а заслуга на неговия игумен йеромонах Пахомий Стоянов. За този духовник патриот е писано в много места, но пълен и подробен биографичен очерък все още липсва. Самият той ни е оставил едва

година по-късно бил разкопани за йеромонах в Троянския старорелигиозен манастир "Св. Богородица". На следващата 1867 г. поет игуменството от посланията йеромонах Харитон.

Участнието си в Априлското въстание йеромонах Пахомий описал през 1880 г. в три различни манастирски тефтера. Неговите спомени с някои поправки и стилова редакция били издадени две години по-късно от Д. Ис. Догеров. През 1907 г. И. П. Георгиев публикувал записките от единия тефтер, като по-късно изчезнал. Вторият бил издаден от Ал. Н. Же-

сав след обета и забиват знамето напред двора, и всюдата (поп Харитон) извикал поп Балко: "Земля десет души, че върви под стената къмто Цигца (махала в Дряновско), че потерята наблюдава. Да удрят, да не излязат човечк максам". Извика втори поп Иванчо Маранговинко: "Земай и ти десет души, че върви в лоза, отдето дойдохме, и да си направите позиция, че да удрят!" И колкото останка извика и на тях: "Ха, на позиции по стаяте" и всички отидоха. Ний с войводата и даскал Кири, поп Гавриил Петвотров, поп Стефан и други няколко отидохме на маата да се неговорим кого ще цигтам на Дряново да дига тамошния комитет. Горепомнатите варди се удриха с башбокуците и битката завърши сестина.

Ето и тази нощ се мина с голмя гръмеж и като наблюдали да съвма, турците още по-силно закачиха от всички страни в манастира (дот стаяте) и спласаха долу под стените. Като дойде денят клято пълне, завилиха с бурата (гръб) от четири страни.

И друг глас се чу сред манастира в гората до моста и вика: "Бе брата българи, и аз съм българин и ви нося писмо. Има ли позволение да дойда при вас?" И гласа въстаниците си струват известна да не гърмат. Той дождоха и го заведе вярдата при втората варда, гдеето е на стълбите на стаяте, и му земят писмото и го заведе при войводата в молята килия.

Войводата бил запознал да правят фюрет и на салиати били обрнат на една табла. Като взели да четат писмото, откриват една цигара ба бурята и се хвърлят стаяте въмкани на стената напред двора. И тогава се поврежда силно тронцата командиря - изгарят им очите, ризата и обриват им - нето види, нето нещо могат да гинат.

Ето мърява и на третата вечер аз отивам да видя старея си и войводата. А по що да виднш по гол и чед и слушам плач и окаяне и ги водят насам-натам по чаршията. И като ги попитах какво е това, и поп Гавриил, като ме позна, уподоба се с войводата до мен и казаха: "Тя я направихме, ний нямаш ли шарпан (масло) или просо?" И аз им казах:

"Шарпан нямаше, ама той се хвърлил със стаята, а просо има на хамбарите".

И като ги оставих, отидох в килиите си с намерение дано взема от нейде пари със себе си, защото бях се нагласил да изляза от манастира."

По никаква щастлива случайност йеромонах Пахомий успел да се измъкне на петни ден от манастира. Укрив се в Дряново, където местният чорбаджийско локрестелство, като изтъкващи, че той има никаква вина за бунта. От Дряново игуменът с бонка следил трагичната разсъпка:

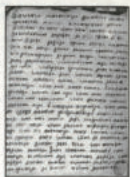
"Ето в четвъртък на 5 май измъкна всичкото село да правя път към манастира, защото адат топове. И доуха в Дряново в събота на 7 май Фавъл паша с пет хиляди редовна войска, а башбокуците безчет. Подгладиха всички гори и колиби, плач и страх и грабеж и безчестия без мира и не можеше се описат. И като пристигнаха на мястото, отдето башбардара манастира, и закачиха да хвърлят с двата топа и хвърлиха до сто и осемдесет топа (т.е. снаряди). И въстаниците като се приуцуха да сплят нокто на маките, и черкезите се причаиха и запалат зданията."

Криват на Дряновската епопея е трагичен. Ето какво разказва Пахомий Стоянов за зверствата и безчестията на редовната войска и башбокука:

"И черкезите, като разбили и двете църкви, намерили мойта стара майчина (80-годишната баба Яна Стоянова) в хаджи Печовата църква и я заковаха на вратата църковна и я разпарт от горе до долу и я събли-

чат гоня... И като аписа пашата манастира и запалваха колкото поше намерят и въстанице, в които бяха свята и честни кръстова и мощи, и светите кивоти със светото причастие и с всичките одежди църковни... И азовавша пашата да запалат църквите и всички здания, да не остана нищо нищо... В записките си йеромонах Пахомий разказва и за идването на специалната анкета комисион, която разследвала турските жестокости по време на въстанието. В нея влязали княз Александър Н. Черетелев (руски консул в Одрин и втори секретар на руското посолство в Цариград), Уолтър Бардин (втори секретар на английското посолство в Цариград), Юджин Скийлър (американски генерален консул в Османската империя) и секретар на посолството в Цариград) и кореспондентът на лондонския вестник "Дейли нюз" Дженоерис Макгахан. Борачи и преводчици на комисията били двама българи - Петър Димитров и Васил Радослав.

"Срещнах ги на разпоречените порти, гдеато руския консул, като ми хвана за ръцете, заплака и ме въведе в малката църква, но само зрелите и останали, защото мръсните турци бяха и разорили долноказа, що по стаяте, гдеато бяха останали светите образи, на които турците и черкезите бяха извадили очите, дупчили ги и им секли краката и ръцете. И светият престол научен на парчета... И консулите като гледаха жалостно

Записките на йеромонах Пахомий за Априлското въстание
Репродуцир Хр. Темелски

на това безчестие, хаджи Сава им каза плачливо: "Да можете да отворите на народа сърцата, да виднш каква скръб и жалост има в так". А руският консул каза: "Ще погледите още малко". След това седнахме в едно кюле в църквата и починах консулите да пишат колко сме били хора в манастира и колко загуби има манастира. Аз взех да разказвам едно по едно манастирското имущество, което ще наредя в същата книга по надире."

Йеромонах Пахомий Стоянов завършва записките си с обирин и подробен списък за загубите на манастира. След Освобождението той и оцелелите монаси с подкрепата на околното население възобновили големата църква "Св. Архангел Михаил" и част от жилищните и стопанските сгради. През 1892 г. йеромонах Пахомий, работейки в манастирската воденица, ударил в един камък лъвата си ръка. Раната се инфицирала и на 6 ноември с.г. умира. Учената тоборник съхлупил очи.

Стил.с. Крушев
ТЕМЕЛСКИ

Йеромонах Пахомий Стоянов

свои автобиография, която обаче е извадичена и проследява живота и дейността му до 1866 г. Според надписа от надгробния му камък той бил роден през 1836 г. в с. Каляно, Дряновско. Останал отрано без баща, бил принуден сам да изкарва прехраната си. Първоначално учил абраджийство, след това копирарство, а от 30 юни 1865 г. постъпил в Дряновския манастир като ратай - първата година пасял воловете, а втората - кривите.

Едва след деветгодишно чиракуване, през 1864 г., на 28-годишна възраст, каломеският младеж се замонашил под името Пахомий. Две

годи през 20-те години в Църковния вярвай при Св. Синод, а третият постъпил в бившия Окръжен държавен архив - Габрово. От тук се вижда, че игуменът бил въведен в религиозното движение още от месец май 1871 г. от Алопста на свободата Васил Левски и от отец Матей Преображенски. Според неговата оценка "оттогава стана този манастир пристанище на апостолиите или подбудителите на въстанието".

В четвъртък на месец април 29-о - пише в записките си йеромонах Пахомий Стоянов - въстаниците влизат в манастира... част по пет по турски (т.е. 2 ч.

Полуразрушената църква на Дряновския манастир - май 1876 г.

Репродуцир Хр. Темелски

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА

"Църковен вестник" и сл. "Духовна култура" за 1996 г.
Годишният абонамент за "Църковен вестник" е 500 лв., а за списание "Духовна култура" е 200 лв.

Молим сумите да се изпращат с пощенски запис,

в който да се изписва точният адрес и пощенския код на получателя!

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София - 1090
ул. "Оборище" №4
тел. 87-56-11; факс 87-02-89

РЕДАКЦИОННА
КОЛЕГИЯ

Банковата сметка на Синаodalното и издателство на БПЦ

КРЕДИТНА БАНКА - АД, код 680 96 801
сметка 100 022 41 10

АБОНАМЕНТА ЗА 1996 г.

12 месеца - 500 лв. 6 месеца - 250 лв.
3 месеца - 125 лв. 1 месец - 42 лв.

Цена на един брой 10,00 лв.